

JOLENTA

BIULETYN POŚWIĘCONY BŁOGOSŁAWIONEJ JOLENCIE

NR 1 (XII 2025)

BŁ. JOLENTA HELENA

Przyszła na świat w 1244 r. w Ostrzyhomiu na Węgrzech jako ósme dziecko króla Beli IV i Marii pochodzącej z cesarskiego rodu Laskarisów. Z jej najbliższej rodziny aż cztery osoby dostały chwały ołtarzy: jej siostry - św. Kinga i św. Małgorzata Węgierska, ciotka - św. Elżbieta i stryjenka - bł. Salomea. Na podstawie tradycji i kultu również jej siostra Konstancja uchodzi za błogosławioną. Jolenta jako kilkuletnia dziewczynka przybyła do Krakowa na dwór swojej siostry św. Kingi. W 1258 r. poślubiła księcia kaliskiego Bolesława Pobożnego. Z tego małżeństwa przyszły na świat trzy córki: Elżbieta (księżna legnicko-wrocławska), Jadwiga (koronowana na królową, żona króla Polski Władysława Łokietka, matka Kazimierza Wielkiego) i Anna (klaryska w klasztorze gnieźnieńskim). Jolenta była wzorową żoną i matką. Pomagała mężowi w sprowadzeniu franciszkanów do Kalisza, Gniezna, Obornik, Pyzdr i Śremu, a także we wspieraniu klasztorów: klarysek w Zawichoście, gdzie ksienią była wówczas bł. Salomea, cysterek w Ołoboku i benedyktynów w Mogilnie. Opiekowała się biednymi i chorymi. W 1279 r. po śmierci męża prawdopodobnie przez pewien czas przebywała u boku św. Kingi w klasztorze w Starym Sączu. Po powrocie do Gniezna zamieszkała w miejscowym klasztorze klarysek wzniesionym przez Przemysła II. Zmarła w opinii świętości najprawdopodobniej 17 czerwca 1304 r. Jej grób zasłynął wkrótce łaskami i cudami i stał się miejscem pielgrzymek. Kult Jolenty zatwierdził ostatecznie papież Leon XII dnia 26 września 1827 r. Bł. Jolenta jest patronką Archidiecezji Gnieźnieńskiej, Wielkopolski, miasta Kalisza, a także rodzin i matek chrześcijańskich.

Z KRONIKI SANKTUARIUM

2025

- 03 X** ▶ Podczas kapitły klasztornej zlecono o. Tomaszowi Jankowi zajęcie się kultem bł. Jolenty w kontekście przygotowań do 200. rocznicy Jej beatyfikacji.
- 10 X** ▶ Spotkanie z Krzysztofem Zalaszewskim, podczas którego zrodziła się wizja założenia bractwa bł. Jolenty.
- 13 X** ▶ Spotkanie z Maciejem Chosińskim, który przedstawił możliwość umieszczenia w naszym sanktuarium wystawy o czterech rodzonych siostrach z rodziny Arpadów wyniesionych na ołtarze - św. Kindze, św. Małgorzacie, bł. Jolencie i bł. Konstancji. Wystawa została zaplanowana na okres letni 2026 r.
- 27 X** ▶ Relikwie bł. Jolenty zostały przekazane do klasztoru św. Franciszka w Jönköping w Szwecji.
- 6 XI** ▶ Decyzją Ministra Prowincjalnego oraz Rady Prowincjalnej Prowincji św. Maksymiliana Marii Kolbego Zakonu Braci Mniejszych w Polsce (Franciszkanów) o. Tomasz Jank został ustanowiony Prowincjalnym Promotorem Kultu bł. Jolenty. Do szczególnych zadań promotora będą należały działania związane z przygotowaniem do obchodów 200. rocznicy beatyfikacji bł. Jolenty.
- 13 XI** ▶ O. Daniel Pliszka proboszcz i kustosz sanktuarium oraz o. Tomasz Jank udali się na spotkanie z ks. abpem Wojciechem Polakiem prymasem Polski celem omówienia przygotowań do obchodów 200. rocznicy beatyfikacji bł. Jolenty. Główne liturgiczne uroczystości jubileuszowe zostały wstępnie zaplanowane na 25 września 2027 r.
- 01 XII** ▶ Spotkanie robocze osób zafascynowanych bł. Jolentą (Teresa, Joanna, Krzysztof, Małgorzata, o. Tomasz). Ustalono, że spotkania będą się odbywały regularnie w każdy pierwszy poniedziałek miesiąca. W trakcie spotkania zostały przedstawione m.in. plany na najbliższe miesiące, pierwszy numer biuletynu dedykowanego Błogosławionej, propozycje dotyczące powstającego muzeum bł. Jolenty.

fot. o. Tomasz Jank OFMConv

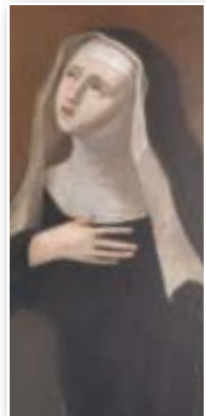
Z KSIĘGI PIELGRZYMÓW

Grób bł. Jolenty w listopadzie i grudniu nawiedzili m.in.:

- III Wspólnota Neokatechumenalna z parafii bł. Radzyna Gaudentego w Gnieźnie
- klerycy franciszkańscy z WSD w Łodzi-Łagiewnikach
- Iwona z Gdańska
- Dariusz OFS z Rumii
- „Pielgrzymi Nadziei” – Helena, Klaudia, Maria, Teodor

JOLENTA CZY JOLANTA?

Imię Jolanta (w dawnej formie **Jolenta**, węg. *Jolán*) ma rodowód grecki. Jest pochodną słów *ion* („fiołek”) i *anthos* („kwiat”), co oznacza „kwiat fiołka”. Na terenie Polski imię to jest używane od XIII w. odkąd pojawiła się tu bł. Jolenta. Stąd można uznać, że polskie Jolanty swoje imię zawdzięczają naszej bł. Jolencie. No właśnie! A zatem, jak powinniśmy mówić o Błogosławionej z Gniezna – Jolanta czy Jolenta? Ktoś pięknie powiedział, w odniesieniu do wielkopolskiej księżnej i klaryski, że: *Jola to może być każda* (oczywiście nie nie ujmując Jolantom), *ale Jolenta jest tylko jedna – to świadczy o jej wyjątkowości*. Ktoś inny zauważył, że: *tak jak o Maryi nie mówimy Maria, tak o Jolencie nie mówimy Jolanta, choć wiadomo, że o to samo imię idzie*. Mnie to przekonuje. W Polsce żyje obecnie 235 tys. kobiet i dziewcząt o imieniu Jolanta.

fot. Zuzanna Szulc

Fiołek jest jednym z pierwszych i najmiłszych kwiatów wiosennych. Stażożytni widzieli w nim powstające i budzące się na nowo życie. Uważano go wręcz za święty kwiat. Uchodził też za oznakę dziecięcej miłości skierowanej w stronę matki. Z kwiatem fiołka wiązano działanie kojące i ochładzające. Wierzono, że ma moc uśmierzać bóle głowy i przykre skutki opilstwa. Stąd kwiaty fiołka przykładano sobie do czoła. Z powodu delikatnego zapachu i ciemnofioletowej barwy w symbolice chrześcijańskiej fiołek uchodził za obraz pokory. Idąc za takim tokiem rozumowania św. Augustyn fiołkami nazywa wdowy. Symbolika średniowieczna wielbi Maryję jako Fiołek pokory. (zob. D. Forstner, *Świat symboliki chrześcijańskiej*, Warszawa 1990).

► o. Tomasz Jank OFMConv

REGULARNE NABOŻEŃSTWA I SPOTKANIA KU CZCI BŁ. JOLENTY

■ W KAŻDY PONIEDZIAŁEK

Msza św. przy ołtarzu z relikwiami Błogosławionej o godz. 9.00 i 18.00. Po Mszach św. nabożeństwo do bł. Jolenty i błogosławieństwo Jej relikwiami. (Podczas nabożeństw odczytywane są podziękowania i prośby wiernych do bł. Jolenty. Druki do wypełnienia znajdują się na stoliku obok ołtarza).

■ W PIERWSZY PONIEDZIAŁEK MIESIĄCA

o godz. 17.30 Różaniec przed wystawionym Najświętszym Sakramentem w intencji wynagradzającej Bogu za grzechy aborcji z prośbą o błogosławieństwo dla Matek i Rodzin za wstawiennictwem bł. Jolenty.

■ W PIERWSZY PONIEDZIAŁEK MIESIĄCA

po Mszy św. o godz. 18.00 spotkanie w salce dla miłośników bł. Jolenty.

Sanktuarium
Matki Bożej Pocieszenia
Pani Gniezna
i błogosławionej Jolenty
ul. Franciszkańska 12
Gniezno

BŁOGOSŁAWIONA JOLENTA

PATRONKA KOBIET SILNYCH SERCEM

W świecie, w którym kobiety wciąż poszukują równowagi między troską o innych a troską o siebie, postać błogosławionej Jolenty staje się wyjątkowo aktualna. Urodzona w królewskim rodzie, żona, matka, wdowa i zakonnica – Jolenta z rodu Arpadów (ok. 1244-1304) pokazuje, że kobiecość może mieć wiele twarzy, a każda z nich może być święta.

KOBIETA OBECA W RELACJACH

Bł. Jolenta była siostrą św. Kingi i św. Małgorzaty. W młodości wyszła za mąż za księcia kaliskiego, Bolesława Pobożnego. Ich małżeństwo oparte było na wzajemnym szacunku, wspólnej modlitwie i służbie innym. Jolenta nie była tylko ozdobą dworu – była towarzyszką, doradczynią i współpracownicą męża. Po jego śmierci nie zamknęła się w żałobie – oddała się życiu duchowemu i działalności charytatywnej, zakładając klasztory i pomagając ubogim.

Dziś, gdy tak wiele kobiet zmaga się z samotnością, brakiem wsparcia czy poczuciem przeciążenia obowiązkami, bł. Jolenta przypomina, że prawdziwa siła kobiety rodzi się z relacji – z miłości, którą daje i przyjmuje.

MĄDROŚĆ W SŁUŻBIE INNYM

Życie Jolenty pokazuje, że służba innym nie musi oznaczać rezygnacji z siebie. Jej działalność nie była ucieczką od świata, lecz głęboko przemyślaną odpowiedzią na potrzeby ludzi. Uczy nas, że miłość czynna i odpowiedzialna to fundament dojrzałej kobiecości.

W czasach, gdy kobiety często muszą wybierać między karierą a rodziną, między duchowością a codziennością, bł. Jolenta przypomina, że droga integracji – łączenia różnych powołań – jest możliwa. Można być obecną w świecie i zachować wewnętrzny pokój.

POKORA, KTÓRA DAJE WOLNOŚĆ

Jolenta nie szukała uznania ani tytułów. Po śmierci męża wstąpiła do klasztoru klarysek w Gnieźnie, gdzie służyła z prostotą i radością. Nie utraciła godności królewskiej córki – przemieniła ją w królewskość ducha.

Dzisiejsze kobiety, bombardowane wizerunkami „idealnych” kobiet sukcesu, mogą w niej odnaleźć inspirację do życia w prawdzie i autentyczności. Jolenta uczy, że piękno kobiety nie rodzi się z doskonałości, lecz z pokoju serca i wewnętrznej wolności.

CO MOŻEMY ZACZERPNĄĆ DZIŚ OD BŁ. JOLENTY

Odwagę łączenia ról – być matką, żoną, liderką, zakonnicą... i w każdej z tych ról zachować serce.

Pokój w prostocie – odnaleźć radość w zwyczajności i ciszy.

Moc zaufania Bogu – nawet gdy życie się zmienia, gdy przychodzi strata, gdy trzeba na nowo definiować siebie.

Siłę wspólnoty kobiet – Jolenta żyła w siostrzanych relacjach: z Kingą, Małgorzatą i innymi kobietami wiary. To przypomnienie, że kobieta nie jest samotną wyspą.

DZIEDZICTWO DLA NAS

W Gnieźnie, w miejscu jej spoczynku, bł. Jolenta nie przestaje inspirować. Jest patronką kobiet, które pragną żyć z sercem – w relacjach, w wierze, w działaniu. Jej życie to zaproszenie, by codzienność – nawet ta najprostsza – stała się przestrzenią świętości.

*Błogosławiona Jolento, ucz nas, że prawdziwa siła kobiety rodzi się z czułości,
a prawdziwa czułość jest formą mocy.*

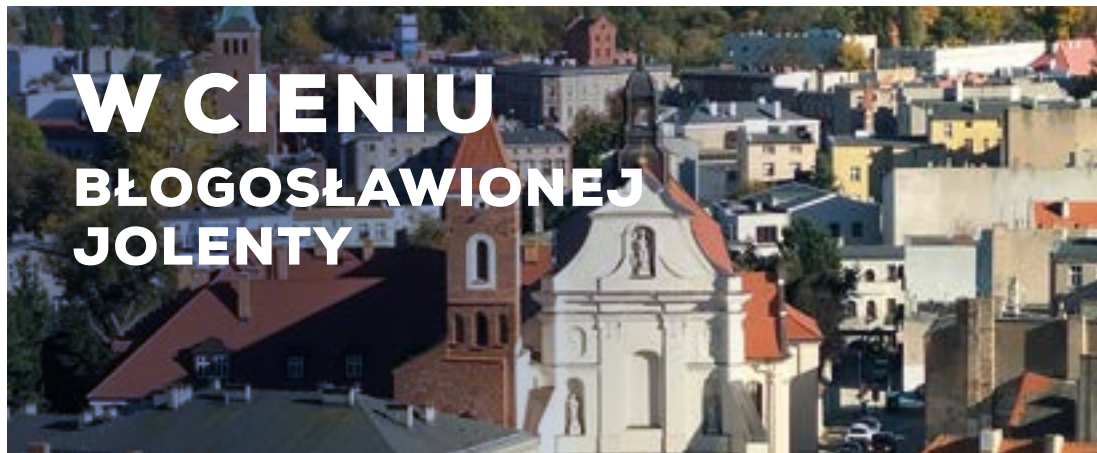
► Teresa Niewiadomska

MODLITWA MATEK

Dzieci, które mam PANIE, są darem dobroci Twojej – Ty wlałeś we mnie uczucia, które je czynią sercu memu miłymi. – Uczucie miłości macierzyńskiej, Panie, należy także do Ciebie. Oddaję Ci więc te Twoje dary; bądź im ojcem. Ja cóż mogę dla nich bez Ciebie?! Ojciec ludzi! Ty, który dajesz pożywienie ptakom, weź także staranie o dzieciach moich, aby w doczesnym i wiecznym życiu szczęśliwe były. Dopomóż mi, o Panie, zaszcześcić w ich serca miłość Boga i ludzi, aby się stali godnymi czcicielami Twemi. Prócz tego zaszczerp w ich serca miłość narodowości naszej – aby ziemia, na której życie wzięli, była im najmiłszą; aby się chełpiąc z dzieł przodków, naśladowali ich cnot i męstwa, które niegdyś zdumiały dziwiły Europę. Uczyn ich Panie nieodrodnymi potomkami tych mężów, których krew, Warneńskie, Kluzińskie, Cecorskie, Kircholmskie, Chocimskie, Szczekocińskie, Maciejowickie i Raszyńskie użyźniała błonia. Boże potężny! Błogosław potomkom wiernego ludu Twojego.

► Z Modlitewnika dla Polek wydane w roku beatyfikacji Jolenty
(Wrocław, 15 lutego 1827 r.)

W CENIU BŁOGOSŁAWIONEJ JOLENTY

Sanktuarium, jeśli ma mieć sens, musi być miejscem religijnego kultu, ale też życia, budowania relacji, więzi. Stąd trudno sobie wyobrazić zajmowanie się (choćby z pasją) jedynie historią. Mamy historię nie tylko żyć i jej się przyglądać, ale musimy ją sami kreować! Zapraszamy do tworzenia ŻYWEGO SANKTUARIUM!

KONFERENCJE, WYKŁADY, WARSZTATY

Miejsce: Sanktuarium Błogosławionej Jolenty, Gniezno, ul. Franciszkańska 12,
Klasztor Franciszkanów, aula na krużgankach,

Godzina: 16.00-18.00 (w tym 20 minut przerwy na kawę)

W trakcie każdego wystąpienia jest przewidziany czas na pytania.

Proponujemy dwa bloki tematyczne. Pierwszy poświęcony tematowi rodziny, wychowania dzieci i młodzieży, relacji małżeńskich i rodzinnych (jak radzić sobie z trudnościami wychowawczymi, jak budować relacje, jak zachować radość życia, gdy wszystko nam się sypie...). Drugi związany z historią oscylującą wokół postaci bł. Jolenty – a zatem czasy bł. Jolenty, a w nich: relacje społeczne, polityka, Kościół, sztuka, wychowanie itd.

AKADEMIA DLA RODZICÓW (GODZ: 16.00-18.00)

- 17.01.2026 (sobota) – ***Budowanie więzi w rodzinnej, poczucia pewności siebie, sprawczości i odpowiedzialności. Jak postępować, by dzieci czuły się kochane i szczęśliwe.*** (Iwona Niedbalska, Gdańsk)
- 14.02.2026 (sobota) – ***Zrozumieć nastolatka. Profilaktyka depresji i uzależnień.*** (Iwona Niedbalska, Gdańsk)
- 14.03.2026 (sobota) – ***Rodzic w cyfrowym świecie.*** (Aleksandra Gil)
- 11.04.2026 (sobota) – ***Jak odbudować relację małżeńską? Miłość fundamentalna, miłość małżeńska - ich komponenty i cechy.*** (Iwona Niedbalska, Gdańsk)
- 09.05.2026 (sobota) – ***O emocjach w relacjach rodzice – dzieci, młodzież.*** (Maciej Duras)
- 06.06.2026 (sobota) – ***O emocjach w relacjach małżeńskich.*** (Maciej Duras)

PRELEGENCI

Iwona Niedbalska – pediatra, absolwentka AM we Wrocławiu oraz pięcioletniego studium poddyplomowego w zakresie systemowej terapii rodzin Collegium Medicum UJ. Ukończyła kurs terapii par i małżeństw, liczne kursy z zakresu terapii indywidualnej dzieci i młodzieży oraz kurs terapii własnej „Żywa nadzieja”. Jest autorką projektu „Akademia dla Rodziców”. Dużą wagę przykładą do profilaktyki zdrowia fizycznego i psychicznego, a także rozwoju duchowego w rodzinach oraz właściwego przygotowania młodych ludzi do dojrzałego życia w małżeństwie. Jest szczęśliwą żoną i mamą czwórki dzieci.

Aleksandra Gil – ekspertka w obszarze profilaktyki zdrowia psychicznego, trenerka i logoprofilaktyk. Autorka książek oraz biuletynów profilaktycznych poświęconych wspieraniu dzieci, młodzieży i rodziców w obszarze emocji, uzależnień i bezpiecznego rozwoju. Prowadzi warsztaty oraz projekty edukacyjne, łącząc wiedzę naukową z praktyką. W swojej pracy kładzie nacisk na wczesną profilaktykę i wzmacnianie kompetencji wychowawczych dorosłych.

Maciej Duras – psychoterapeuta i pedagog specjalny z wieloletnim doświadczeniem w pracy z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi. Specjalizuje się w pracy z emocjami, kryzysami oraz budowaniem zdrowych relacji. W swojej praktyce łączy podejście terapeutyczne z uważnością na codzienne wyzwania życia rodzinnego.

HISTORIA WOKÓŁ BŁOGOSŁAWIONEJ JOLENTY (GODZ: 16.00-18.00)

- 31.01.2026 (sobota) – **Wiek XIII – wiek świętych** (prof. Tomasz Jasiński UAM)
- 28.02.2026 (sobota) – **Arpadowie – węgierscy Piastowie** (prof. Ryszard Grzesik Instytut Sławistyki PAN)
- 28.03.2026 (sobota) – **Wielkopolska w czasach bł. Jolenty** (prof. Tomasz Jurek Instytut Historii PAN)
- 25.04.2026 (sobota) – **Kult św. Wojciecha w czasach bł. Jolenty** (dr Miłosz Sosnowski UAM)

PRELEGENCI

Tomasz Jasiński – historyk mediewista, prof. historii UAM. W latach 1996–2002 dziekan Wydziału Historycznego UAM, dyrektor Biblioteki Kórnickiej Polskiej Akademii Nauk, członek Rady Towarzystw Naukowych PAN. Koncentruje się na zagadnieniach źródłoznawstwa i nauk pomocniczych historii (dyplomatyka, paleografia, kodykologia, annalistyka) związanych z dziejami Europy Środkowej w średniowieczu.

Ryszard Grzesik – historyk, mediewista, prof. Instytutu Sławistyki PAN. Specjalizuje się w historii średniowiecznej Słowiańszczyzny i Węgier ze szczególnym uwzględnieniem kronik węgierskich. Przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Sławistyki PAN. Napisał m.in.: *Kronika węgiersko-polska. Z dziejów polsko-węgierskich kontaktów kulturalnych w średniowieczu* (1999); *Polska Piastów i Węgry Arpadów we wzajemnej opinii (do 1320 roku)* (2001).

Tomasz Jurek – prof., pracownik Instytutu Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN, historyk mediewista specjalizujący się w historii Śląska i Wielkopolski, wydawca źródeł historycznych i autor podręczników. Ogłaszał artykuły m.in. na łamach „Roczników Historycznych”. W 2024 otrzymał Nagrodę im. Joachima Lelewela.

Miłosz Sosnowski – UAM, zainteresowania: Hagiografia średniowieczna, Paleografia łacińska i kodykologia, Edytorstwo, Historia kultury średniowiecznej. Napisał m.in.: *Studia nad wczesnymi żywotami św. Wojciecha. Tradycja rękopiśmienna i polemika środowisk*, Poznań 2013.

OPROWADZANIE I SŁOWO O BŁ. JOLENCIE

Istnieje możliwość oprowadzenia grup po sanktuarium i przybliżenia postaci błogosławionej Jolenty (dla grup powyżej 6 osób) – prosimy o wcześniejszy kontakt: tjank@franciszkanie.pl

POWSTAJE MUZEUM BŁOGOSŁAWIONEJ JOLENTY

fot. o. Tomasz Jank OFMConv

Powstaje! – to dobre określenie. Na razie rodzi się w głowach, jest marzeniem, ale takim, które przybiera coraz bardziej realną postać.

PO CO?

Zdecydowanie brakuje ścieżki edukacyjnej. Miejsca, w którym można by ukazać, także w sposób wizualny, fascynującą drogę życia Jolenty, kobiety pochodzącej z wielkiego węgierskiego rodu Arpadów – a zatem królowny, księżnej wielkopolskiej (żony księcia Bolesława Pobożnego), matki, opiekunki sierot, wreszcie wdowy, klaryski, błogosławionej. Trudno też pominąć losy jej córek i ich potomstwa. Wystarczy wspomnieć, że jej córka Jadwiga poślubiła Władysława Łokietka i była matką Kazimierza Wielkiego króla Polski oraz Elżbiety, która z kolei została królową Węgier wychodząc za mąż za Karola Roberta Andegaweńskiego. Elżbieta stała się jedną z najpotężniejszych kobiet swoich czasów. Po śmierci brata, Kazimierza Wielkiego, została także regentką Polski, sprawując władzę w imieniu swojego syna Ludwika Węgierskiego. Była też babką św. Jadwigi króla Polski (Błogosławiona była zatem jej prababką). Już na podstawie tych kilku danych widać, że nasza Jolenta to postać, której warto poświęcić odrobinę więcej uwagi.

GDZIE?

W miejscu historycznie najstarszym franciszkańskiego założenia na Wzgórzu Panieńskim (nazwa wzgórza wywodzi się od nieistniejącego już dziś klasztoru klarysek) - w krypcie pod prezbiterium. Miejsce to „pamięta” zdecydowanie najlepiej początki ruchu franciszkańskiego w Gnieźnie – a zatem także obecność w tym miejscu Jolenty jako księżnej (musiała przecież

być w tym miejscu nie raz), a potem klaryski, mieszkającej tuż obok. Samo zejście do krypty już powinno nastrajać klimatem przejścia w czasy odległe. Częściowo ekspozycja będzie dostępna także na franciszkańskich krużgankach, choćby z uwagi na osoby z niepełnosprawnością.

CO ZOBACZYMY?

Oczywiście nie ma pamiątek po Błogosławionej, poza tym, co najcenniejsze – to jej relikwie umieszczone w dostojnym sarkofagu w kaplicy Jej dedykowanej. Zresztą, nie idzie tu o same eksponaty, ale o ukazanie drogi – a zatem pojawiają się mapy, plansze, opisy, odnośniki, sugestie, obrazy, grafiki (dawne i współczesne), książki... Pojawi się to, co możliwe do pokazania, a związane z naszą Błogosławioną, aby na chwilę zatrzymać, zwrócić uwagę, zasugerować. Oczywiście nie może zabraknąć artefaktów i eksponatów. Będzie więc tablica, którą przy grobie Błogosławionej umieszczono w XVIII w., będzie habit klaryski – koniecznie ze Starego Sącza (tam Jolenta rozpoczynała swoje życie zakonne). Pojawią się pewnie takie rzeczy, o których dziś jeszcze nie mamy nawet pojęcia...

KIEDY?

Początek w pierwszych miesiącach po Nowym Roku... Muzeum będzie powstawało sukcesywnie – krok po kroku, eksponat po eksponacie, tablica po tablicy. Nie będziemy czekać na gotowy, końcowy produkt. Zresztą, zapewne dla wielu samo zejście do franciszkańskiej krypty, do podziemi, już będzie przeżyciem. Byłoby idealnie móc proces tworzenia muzeum zakończyć tuż przed głównymi wydarzeniami jubileuszowymi – a zatem przed wrześniem 2027 roku.

ZA CO?

To dobre pytanie. Z ofiar osób ujętych życiem bł. Jolenty. Z datków wiernych i darzących Błogosławioną osobistą czcią – aby muzeum stało się wotum złożonym przez ludzi wdzięcznych za tak wspianą postać daną Kościołowi, Wielkopolsce i w rezultacie przez jej potomstwo także Polsce. Chcielibyśmy, aby muzeum było wyrazem i jednocześnie obrazem żywego kultu. Nie będziemy się zatem starali o urzędowe dotacje i środki zewnętrzne. Być może tak będzie trudniej, ale w naszej ocenie piękniej. Muzeum będzie po prostu nasze – zbudowane pasją, sercem i darem. Potrzebny będzie zakup odpowiednich gablot wystawienniczych, monitorów, oświetlenia... Trzeba będzie wytworzyć odpowiednie teksty, opisy, nagrania... Z pewnością będzie trzeba wygospodarować na ten cel odpowiednie środki. Już teraz dziękujemy za wszelką w tym względzie pomoc.

► o. Tomasz Jank OFMConv

przeznaczone na rozwój kultu bł. Jolenty oraz na muzeum Jej dedykowane można składać do skarbony przy ołtarzu Błogosławionej, w zakrystii sanktuarium lub przelewem na wydzielone na ten cel konto:

Bank Pekao Nr 39 1240 3246 1111 0011 6190 9249

Klasztor Franciszkanów, ul. Franciszkańska 12, 62-200 Gniezno

Każdy (osoby indywidualne, małżeństwa, rodziny, wspólnoty, parafie, instytucje...), kto przekaze ponad 1000 zł PLN na powstające Muzeum otrzyma certyfikat Fundatora oraz zostanie uwieczniony na specjalnej tablicy Darczyńców i Fundatorów Muzeum umieszczonej na terenie ekspozycji.

KORONA BŁOGOSŁAWIONEJ JOLENTY

foto. Krzysztof Zalaszewski

W kwietniu roku 2025 uroczystie obchodziliśmy w Gnieźnie 1000-lecie koronacji Bolesława Chrobrego. Przy takiej okazji w sposób naturalny rodziło się pytanie: co się stało z polskimi insygniami władzy - takimi jak korony, jabłka i berła, regaliaми, które od wieków były używane podczas religijnej ceremonii koronacji władcy? Krótko mówiąc: w 1795 roku zostały zrabowane przez Prusaków ze skarbca na Wawelu, a kilkanaście lat później zniszczone i przetopione. Okazuje się, że jedyną koroną, jaką w Polsce posiadamy, to o dziwo korona bł. Jolenty związanej z Gnieznem (należy jednakże zaznaczyć, że jest ona diademem, nie mającym charakteru ceremonialnego). Ale po kolei...

Dzieje polskich regaliów koronacyjnych (koron, berła, jabłek, mieczy) są bardzo burzliwe. Korona, którą byli koronowani Bolesław Chrobry i Mieszko II została odesłana do cesarza niemieckiego przez mieszkowego brata i konkurenta - Bezpryma, który na jakiś czas przejął władzę w państwie Polan. Jak wyglądała ta korona możemy mieć pewne wyobrażenie na podstawie grafiki z tzw. "Kodeksu Matyldy". Kiedy w latach 30 tych XVII wieku w Niemczech otwierano grobowiec żony Mieszka II znaleziono w nim koronę, jednak ślad po tej koronie zaginął. Bolesław Śmiały koronując się w Gnieźnie (1076) sporządził nową koronę, którą koronowali się następnie Przemysław II (1295) i Wacław II Przemysławidła (1300). Również po tej koronie ślad ginie. W styczniu 1320 w Krakowie koronowali się Władysław Łokietek i jego żona Jadwiga. Dla nowego władcy i jego małżonki (córkę bł. Jolenty) trzeba było sporządzić ponownie insygnia władzy. Zostały one zniszczone przez Prusaków.

Król Węgier Bela IV organizując zjazd swoich córek i wnuków miał dać im korony-diademy, które świadczyłyby o ich królewskim, węgierskim pochodzeniu. Otrzymały je też Kinga i Jolenta - małżonki książąt z Polski (Polska przechodziła wówczas tzw. rozbięcie dzielnicowe). Jolenta, po wstąpieniu do zakonu klarysek, najprawdopodobniej część z tego, co posiadała przekazała swojej córce Jadwidze – żonie Łokietka, w tym koronę, którą otrzymała od swojego ojca. Z kolei Jadwiga miała skarb ten przekazać swojemu synowi – królowi Kazimierzowi Wielkiemu.

Wnuk Jolenty Kazimierz, kiedy podupadł na zdrowiu, ufundował dla katedry w Płocku relikwiarz św. Zygmunta – popiersie z relikwią. Herma ta została przyozdobiona koroną. W domyśle – Kazimierz Wielki dołączył do relikwiarza koronę po swojej babci. Choć niektórzy utrzymują, że mogła to być korona księcia Konrada Mazowieckiego (tego samego, który sprowadził do Polski krzyżaków), omówiona wyżej historia wydaje się wysoce prawdopodobna. Historyk sztuki prof. Jerzy Pysiak nie widzi żadnych przeszkód, żeby ową jedyną ocalałą koronę nazywać koroną błogosławionej Jolenty. W Krakowie znajdują się inne dwa, bliźniacze diademy – korony rozciągnięte i skrzyżowane. Miały one należeć do siostry i szwagra bł. Jolenty – św. Kingi i Bolesława Wstydliewego.

Skoro nie przetrwało nic z regaliów koronacyjnych polskich królów i królowych możemy się słusznie cieszyć przepiękną koroną-diadem Jolenty (nie jest to insygnium władzy) umieszczoną na relikwiarzu-popiersiu św. Zygmunta.

Bł. Jolenta w Gnieźnie przebywała najpierw jako żona księcia Bolesława Pobożnego, później jako zakonnica klaryska. Za dwa lata będziemy obchodzili dwusetną rocznicę jej beatyfikacji. W 1827 roku Prusacy zabronili uroczystego przeżywania tego wydarzenia. Dziesięć lat później znieśli w Gnieźnie klasztory franciszkanów i klarysek. Franciszkanie wrócili do miasta w 1928 roku. Niestety klaryski nie miały do czego wracać. Ich klasztor zburzono i wybudowano w tym miejscu gmach gnieźnieńskiego sądu.

W jakimś sensie Bolesław Chrobry zawdzięcza swoją koronację zasługą św. Wojciecha – Czecha, który jest patronem Polski. Przemysł II zawdzięcza to samo bł. Jolencie, która po śmierci jego ojca Przemysła I i matki opiekowała się razem ze swoim mężem dziećmi szwagra. Być może kiedy Przemysł II koronował się na Wzgórzu Lecha w 1295 roku, Jolenta na pobliskim Wzgórzu Panieńskim zanosila jako klaryska modlitwy przed boski majestat.

Warto w tym miejscu dodać jeszcze kilka słów o mieczu koronacyjnym zwanym Szczerbcem. Nosi on napis, który wskazuje, że należał do kogoś o imieniu Bolesław. Pierwsze skojarzenia to Bolesław Chrobry i legenda, jak miał tym mieczem uderzyć w bramę w Kijowie. Najprawdopodobniej jednak miecz ten należał do Bolesława Wstydliewego albo teścia Władysława Łokietka Bolesława Pobożnego. Miecz, podobnie jak wspomniana korona, mógł być przekazywany w rodzinie. Jak mówią: *co w rodzinie, to nie zginie*. Koronę-diadem Jolenty można oglądać w muzeum diecezjalnym w Płocku. Miecz Bolesława znajduje się w Krakowie na Wawelu.

OD REDAKCJI

Oddajemy do rąk czytelników pierwszy numer biuletynu poświęconego kultowi błogosławionej Jolenty (mając tym samym nadzieję na kolejne wydania). W ten prosty, i jednocześnie tradycyjny sposób (nie lekceważąc przy tym innych platform informacyjnych) chcemy przybliżyć fascynującą postać królewskiej córki, księżnej, żony, matki, opiekunki sierot, wdowy, klaryski, siostry dwóch świętych Kingi i Małgorzaty. Chcemy mówić o postaci niezwyklej, po tylu wiekach wciąż inspirującej, a jednocześnie w wielu kręgach prawie nieznannej. Zbliża się dwusetna rocznica beatyfikacji Jolenty. Choć jej kult zawsze był żywy, zwłaszcza w Wielkopolsce, to w pewnym sensie sama się upomniała o większy szacunek (należy prawdziwej księżnej!). Naszym pragnieniem jest, aby biuletyn był otwartym forum złożonym z informacji historycznych, archiwalnych odniesień, wymiany myśli, osobistych refleksji, świadectw, ale też duchowych inspiracji i poszukiwań. Nie chodzi przecież tylko o fascynację historyczną (a jest czym się zachwycić), to byłoby zbyt proste, ale o aktualizację, o pytanie kim Błogosławiona jest dla nas dzisiaj i co może nam, ludziom XXI wieku powiedzieć. Wyznajemy przecież wiarę w świętych obcowanie... Błogosławiona Jolenta jest częścią fascynującej drogi franciszkańskiej. Gdy była dzieckiem i królewską panną wciąż jeszcze żyła święta Klara. Święta z Asyżu mówiła o sobie, że jest „roślinką” św. Franciszka. Jolenta też jest franciszkańską kwitnącą roślinką. Nawet jej imię wywodzące się od kwiatu fiołka o tym mówi. Niech więc Fiołek Gnieźnieński dalej pięknie rozkwita!

► *W imieniu Redakcji*
o. Tomasz Jank OFMConv

rys. o. Tomasz Jank OFMConv

JOLENTA - biuletyn informacyjny poświęcony błogosławionej Jolencie. Magazyn bezpłatny.

Wydawca: Klasztor Franciszkanów w Gnieźnie Prowincji św. Maksymiliana Marii Kolbego Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych w Polsce (Franciszkanów); (Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia Pani Gniezna i bł. Jolenty), ul. Franciszkańska 12, 62-200, www.gniezno.franciszkanie.pl (kontakt do promotora kultu bł. Jolenty: tjank@franciszkanie.pl)

Numer 1 biuletynu przygotowany przez zespół: o. Tomasz Jank OFMConv, Teresa Niewiadomska, Krzysztof Zalaszewski. Skład: Zuzanna Szulc.

Konto wydzielone na rozwój kultu bł. Jolenty (Klasztor Franciszkanów w Gnieźnie)
Bank Pekao Nr: 39 1240 3246 1111 0011 6190 9249